Shemuel, Week 107: Chap 21 - Who is Doeg? Who is Dovid?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com



Who is Doeg? (continued)

1. Shemuel I 24:9

2. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 10:2

דואג אדם גדול בתורה היה. באו ישראל ושאלו את דוד: לחם הפנים מהו שידחה את השבת? אמר להם: סידורו דוחה את השבת, לא לישתו ולא עריכתו דוחין את השבת. והיה שם דואג ואמר, "מי הוא זה שבא להורות לפניי?" אמרו לו דוד בן ישי הוא. מיד הלך ונתן עצה לשאול מלך ישראל להמית את נוב עיר הכהנים.

Doeg was great in Torah. Israel came and asked David: Does [baking] the showbread override Shabbat? He told them: Its arrangement overrides Shabbat, but its kneading and shaping do not override Shabbat. And Doeg was there, and he said, "Who is this, who comes to give rulings in my presence?" They said, "This is David, son of Yishai." Immediately he went and counseled Shaul, King of Israel, to kill Nov, city of the kohanim.

3. Talmud, Zevachim 54b

"ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב "כי קנאת ביתך אכלתני. (תהילים סט:י)

And because of this Doeg of Edom was jealous of David, as it says, "For jealousy of Your house consumed me."

4. Talmud, Sotah 9b

וכן מצינו בקין וקרח ובלעם ודואג ואחיתופל וגחזי ואבשלום ואדוניהו ועוזיהו והמן, שנתנו עיניהם במה שאינו ראוי להם. מה שביקשו לא ניתן להם, ומה שבידם נטלוהו מהם:

And so we have found with Kayin, Korach, Bilam, Doeg, Achitofel, Gechazi, Avshalom, Adoniyahu, Ataliah and Haman, that they set their eyes on that which was not suitable for them. That which they sought was not given to them, and that which was in their hands was taken from them.

5. Midrash Tehillim 52:2

ולמה נקרא שמו אדומי? מעיר נוב עד למעלה אדומיים היו, ועל שם עירו נקרא. ר' שמואל בר נחמני אמר על שקינא בדוד שנקרא אדמוני עם יפה עינים (טז:יב)"...

And why is he called "Edomi"? They were from Nov to Maaleh Edomiyim, and he was named for his city. Rabbi Shemuel bar Nachmeni said: Because he was jealous of David, who was called "Edomi", as in 16:12...

6. Talmud, Sanhedrin 39b

"חזון עבדיהו כה אמר ד' אלקים לאדום וגו" מאי שנא עובדיה לאדום? אמר רבי יצחק אמר הקב"ה יבא עובדיהו הדר בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם וינבא על עשו הרשע שדר בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם. אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משום רבי מאיר: עובדיה גר אדומי היה, והיינו דאמרי אינשי מניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא.

"A vision of Ovadiah: So says Hashem Elokim to Edom" - Why was Ovadia the one to prophesy for Edom? Rabbi Yitzchak said: Gd said, "Let Ovadia, who lived between two wicked ones and did not learn from their deeds, come prophesy against wicked Esav who lived between two righteous people and did not learn from their deeds." Ephraim Makshaah, student of Rabbi Meir, cited Rabbi Meir as saying that Ovadia was an Edomite convert. As people say, "From it itself, the hatchet enters the tree."

7. Rabbi Moshe Lichtenstein, בין סגנון לערכים

דמותו של דוד היא דמות מורכבת. מחד, היא מלאה מרץ ופעלתנות. אם באנו להגדיר את דוד במלה אחת, היינו אומרים - אנרגיה! הוא נמצא בפעילות מתמדת, חי את חיי השדה נמצא תמיד במחנה בראש צבאותיו ואיננו נח בביתו. אף בסוף ימיו, הוא עדיין מתעקש לצאת בגדוד עם גיבוריו ואינו יושב בארמונו עד שאנשיו מכריחים אותו לעשות זאת (שמו"ב כ"א, טו-יז)...

מאידך, דוד איננו הלוחם ההרואי שכל הווייתו היא הלחימה והציד אלא הינו נעים זמירות ישראל, החולם על "שבתי בבית ד' כל ימי חיי, לחזות בנעם ד' ולבקר בהיכלו". מזמורי תהלים משקפים חוויה דתית המעורה בשדה ובטבע, כפי שאנו מצפים מאיש שדה אך גם מקום בהם לחוויות הבית והמקדש... בלשון חז"ל בדרשתם על דוד (מו"ק טז ע"ב), "הוא עדינו העצני - כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ". הוא חי בשני עולמות אך יודע לשלבם במסגרת אישיותו...

Dovid's image is complicated. On one hand, it is full of drive and activity. If we had to define David in one word, we would say: Energy! He is in constant activity, living the life of the field, always found in the camp at the head of his

armies and not resting at home. Even at the end of his days, he still stubbornly wished to go out with the troops, with his warriors, and not to sit in his palace, until his men forced him to do it. (Shemuel II 21:15-17)...

On the other hand, David is not the heroic warrior whose entire existence is battle and hunting, but he is the sweet singer of Israel, dreaming of "to sit in the house of Gd all of the days of my life, to gaze upon the pleasantness of Gd and to examine in His sanctuary." The songs of Tehillim display a religious experience with extends from the field and nature, as we expect from the man of the field, but there is also room in them for the experience of the home and the Sanctuary... In the words of our Sages in their *derashah* regarding David (Moed Katan 16b, building on Shemuel II 23:8), "'He is Adino ha'Etzni' – When he sat and immersed himself in Torah he made himself soft (*adin*) like a worm, and when he went out to war he toughened himself like wood (*etz*)." He lived in two worlds, but knew how to blend them within his personality...

8. Talmud, Sanhedrin 106b

אמר רבי: ארבע מאה בעייא בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר [ולא איפשט להו חד]. אמר רבא, רבותא למבעי בעיי?! בשני דרב יהודה כולי תנויי בנזיקין, ואנן קא מתנינן טובא בעוקצין, וכי הוה מטי רב יהודה אשה שכובשת ירק בקדירה ואמרי לה זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים אמר הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תלת סרי מתיבתא, ורב יהודה שליף מסאני ואתא מטרא ואנן צוחינן וליכא דמשגח בן!! אלא הקב"ה ליבא בעי, דכתיב "וד' יראה ללבב. (שמואל א טז:ז)"

Rebbe said: Doeg and Achitofel asked 400 questions regarding a cabinet open to the air [and not one was answered for them]. Rava said: Is asking questions a sign of greatness?! In the years of Rav Yehudah, they only learned torts, and we learn a great deal in *uktzin*! And when Rav Yehudah arrived at the law that if a woman who pickles vegetables in a pot, or some say olives pickled in their leaves, they are pure, he said, "I see the debates of Rav and Shemuel here," and we learn 13 yeshivot on *uktzin*! And when Rav Yehudah removed his shoes, rain came, but we cry out and there is no answer!! But Gd desires the heart, as Shemuel I 16:7 says, "And Gd sees to the heart."

9. Talmud, Sanhedrin 106b

מאי דכתיב "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי (תהילים נ:טז)"? אמר לו הקב"ה לדואג הרשע: מה לך לספר חקי? כשאתה מגיע לפרשת מרצחים מאי דכתיב "ותשא בריתי עלי פיך (שם)" אמר רבי אמי: אין תורתו של דואג אלא משפה ולחוץ.

What is the meaning of, "And to the wicked one Gd says: Why do you speak My laws?" Gd said to wicked Doeg: Why do you speak My laws? When you arrive at the section of murderers and the section of people who speak harmfully, what do you teach of them? "And you put My covenant in your mouth" – Rabbi Ami said: Doeg's Torah was only from the lips and outward.

10. Tosafot to Chagigah 15b s.v. kol

מי שיראתו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת. ודואג ואחיתופל דלא מגני להו תורתן לפי שלא היה להם יראה כלל כדאיתא בסוטה פ' נוטל (דף כא.). One whose reverence precedes his wisdom, his wisdom endures. Doeg and Achitofel, their Torah did not protect them, because they lacked any reverence, as stated in Sotah 21a.

Dovid's Descent?

11. You forced my hand Shemuel I 26:19, 24:1-8